

ZAGREB

STARI ZAGREBAČKI JELOVNICI

Slasni mirisi starih jela zagrebačkih

»Z božjom pomoću i z mojim vrednim meštri i težaki podoufam se vaše preštovano gospodstvo najcfrastajše pozvati na 'domaću purgersku veselicu'. Pekel se bu vol, pajceki i janjčeki a za oblizek bu grintave margete i gibaniče a lepe snahe buju natakale vina...«, piše na jednom od starih jeloavnika zagrebačkih koje Muzej grada Zagreba u povodu Međunarodnog dana muzeja i akcije s temom »U slast« predstavlja građanima Zagreba.

Ugostiteljske usluge početkom 20. stoljeća bile su nezaobilazan dio urbane kulture Zagreba te se mogu vidjeti fotografije popularnih zagrebačkih restorana i popis finih jestvina što su se nudile na Speisekarte (jeloavniku). Autori izložbe u Vesna Leiner i Ivan Ružić.

Ragout, morskog raka s tartare umakom, odojak s šalatom, omlette surprise, sir,

voće i tursku kavu nudio je »Gradski podrum«. Ne manje fini bili su jeloavnici »Svrtišta Royal«, Hotela »K Caru austrijskomu« i svrtišta »Tri gavrana«. Slasnu ribu i zakuške nudila je restauracija »Državne željeznice« a poznata »Doručkavnica« bila je u Lovačkom rogu. Predjela, juhe, ribe, variva, sireve i jela »a la minute« nudio je 1932. »Gradski podrum« a Narodni park Maksimir bio je poznat po finoj kavi Meinl. Na izložbi se mogu vidjeti i stari jeloavnici »Varoške pivnice« u Nikolićevoj i Gajevoj, kao i Novinarskog doma što je nudio sir, ribu i juhe. Ne manjim specijalitetima goste su mamilili Hotel »Milinova«, »Gostiona Repuš« i »Zlatni jelen«.

Uglavnom izložba dovoljna da se prisjetimo visoke kulture jela prošlosti od koje je danas, na žalost, malo ostalo!

Marina Tenžera

SVJETSKI DAN ASTME, 6. SVIBNJA

Uz lijekove, s astmom se može živjeti

Astma je bolest modernog doba koju osim genetskih predispozicija uzrokuju sve veće globalno onečišćenje zraka i ekološke katastrofe koje dovode do njezina porasta.

Zagreb će ovogodišnji Svjetski dan astme, 6. svibnja, uz moto »Globalni teret astme«, obilježiti različitim edukativnim radionicama po školama, kao i dječjom predstavom »Ti to možeš, Dezmonde« u maksimirkom parku. Pokrovitelj obilježavanja je Ured za zdravstvo, a

cilj predstave jest podizanje svijesti o astmi s kojom se, uz odgovarajući režim života i lijekove – može živjeti. Podaci Svjetske zdravstvene organizacije kazuju kako u svijetu godišnje od respiratornih infekcija umire dva milijuna djece mlađe od pet godina, a čak četvrtina populacije izložena je prevelikoj koncentraciji štetnih kemikalija u zraku. Broj astmatičara u Hrvatskoj kreće se oko 150.000 a smatra se da je oko 30 posto onih koji ne kontroliraju plućnu funkciju. S. R.

Zagrebački Dioki, tvornica polietilena, mogao bi uskoro proširiti svoju djelatnost i djelovati i kao spalionica komunalnog i opasnog otpada. Potvrdio je to u razgovoru za Vjesnik Vladimir Šelebaj-Sellier, predsjednik Uprave Diokija.

»Već dugo razmišljamo o toj mogućnosti jer naša lokacija na Žitnjaku ima sve predispozicije za spalionicu gradskog smeća«, rekao je Šelebaj-Sellier. Podsjetimo, zagrebački Puto, spalionica opasnog otpada, već skoro godinu dana ne radi zbog požara koji je izbio u njegovu skladištu.

Prema riječima Šelebaj-Selliera, Dioki je podoban za spalionicu jer u njemu postoji već izgrađena infrastruktura, dobro je prometno povezan sa svim dijelovima grada, a njegovi ljudi znaju kako baratati s opasnim kemikalijama, s obzirom na to da s njima rade svakodnevno. »Uz to, neki naši nusproizvodi mogu se koristiti kao energenti za pokretanje spalionice pa bi troškovi bili niži«, tvrdi Šelebaj-Sellier.

»Za pokretanje spalionice komunalnog otpada nužna nam je podrška Grada s kojim smo već u kontaktu, ali mi još uvijek nismo uručili formalni zahtjev«, izjavio je Šelebaj-Sellier. Cjelokupna investicija za pokretanje te komunalne spalionice izno-

Dioki bi mogao postati nova spalionica otpada

Dioki je podoban za spalionicu jer u njemu postoji već izgrađena infrastruktura, dobro je prometno povezan sa svim dijelovima grada, a njegovi ljudi znaju kako baratati s opasnim kemikalijama, s obzirom na to da s njima rade svakodnevno / Već dugo razmišljamo o toj mogućnosti jer naša lokacija na Žitnjaku ima sve predispozicije za spalionicu gradskog smeća, rekao nam je Vladimir Šelebaj-Sellier, predsjednik Uprave Diokija

Pogon Diokija na Žitnjaku: Uprava poduzeća već duže vrijeme pregovara s gradskom upravom

Foto: Vjesnik/Zlatko Kalle

sila bi do 400 milijuna eura, dok bi spalionica opasnog otpada bila manjeg obujma i njezina cijena bila oko 20 milijuna eura. Kao bitno Šelebaj-

Sellier ističe to, što već postoji skladišni prostor velikog kapaciteta. A kao razlog zašto u Diokiju razmišljaju o spalionici opasnog i komu-

nalnog otpada, kad im je petrokemija još uvijek osnovna djelatnost, Šelebaj-Sellier navodi kako za deset do petnaest godina za njega više

neće biti sirovine u Hrvatskoj te se Dioki treba preusmjeriti na neku drugu djelatnost.

Nataša Zečević

KAKO IZGLEDA TRENING JEDNOG OD NAJLJEŠPIH I NAJUVJEŽBANIJH OVČARA NA SVIJETU

Ovčar Čak će pomoći uzgoj pasa u Hrvatskoj

Ovaj rasni pas u Zagrebu se priprema za svoje svjetsko natjecanje, a tu je samo privremeno, dosad je imao problema s adaptacijom i upoznavanjem s novim (privremenim) vlasnikom i trenerom Nenadom Novakom

Na jedinom zagrebačkom poligonu za školovanje pasa, onom Kluba za obuku službenih i sportskih pasa Zagreb (KOSP), uz savski nasip ispod Jadranskog mosta, zatekli smo njemačkog ovčara Čaka i njegova trenutnog vlasnika, kinološkog suca i trenera Nenađa Novaka.

Čakova posebnost je u tome što nosi titulu šestog psa po ljepoti na svijetu. Puno ime mu je Chuck van der Lust, a star je tri godine. Nenad Novak ima psa iz Njemačke privremeno, kako bi ga trenirao i pripremio za novo svjetsko natjecanje, ali i radi poboljšanja uzgoja njemačkih ovčara u Hrvatskoj. Čak je, naime, potomak jednog od najpoznatijih svjetskih rasplodnjaka Eskka vom Dänischen Hof.

U Hrvatskoj, je, naime, veliki problem s naravi njemačkih ovčara jer su plašljivi, izgubili su prirodne nagone, a rasplod je premali da bi se radila oštrija selekcija.

»Čak će u Hrvatskoj boraviti godinu dana, a u to vrijeme pripremat će ga za novu izložbu. Time nam je ukazano veliko povjerenje«, istaknuo je Novak.

Pri dolasku u Zagreb, točnije u Svetu Klaru, Čak je imao problema s adaptacijom na novu sredinu, kao i na drugi jezik.

»U svom životu promijenio je puno vlasnika«, no to je sudbina takvih ljepotana»,

»Obračun« s markirantom Marinkom Alićem: Za najmanji neposluh Čak može biti kažnjen diskvalifikacijom

Foto: Vjesnik/Zlatko Kalle

kaže Novak.

Čaka smo zatekli kako sjedi uz nogu Nenađa Novaka, drhteći i ne skidajući pogleda s markiranta – čovjeka u zaštitnoj odjeći i s gumenom palicom u ruci. Na Nenadov znak Čak je skočio, potrčao i zagrizao u štitnik na markirantovoj ruci. Ovaj ga je nastavio dražiti i prijetiti mu palicom, a potom ga je i dva puta njome udario. Po psu se nije dalo zaključiti da je osjetio udarac, i dalje nije ispuš-

tao štitnik s ruke markiranta. No, na Nenadovu naredbu isti ga je čas pustio i odstupio.

»Da me slučajno zakačim zubima za nogu, na izložbi bi bio diskvalificiran, isto kao i da je spustio uši i pokazao strah i umicanje zbog udarca«, objasnio nam je markirant i trener, Marinko Alić. Pravila su tako stroga zato, jer se agresivnost psa mora u potpunosti kontrolirati.

Iako je Čak šesti u svijetu po ljepoti, na izložbi se uz lje-

Bokserica Lara na svjetskom prvenstvu

Uz savski nasip zatekli smo Sašu Bana s boksericom Larom. Lara se priprema za odlazak na Svjetsko prvenstvo u radu boksera u Slovačkoj. Od 1995. Hrvatska nije imala predstavnika na prvenstvima u radu boksera pa Lara mijenja tu tradiciju.

potu gledaju i njegovi potomci, da se ustanovi genetska kvaliteta pasmine njemačkih ovčara. Razmatraju se i rezultati testa karaktera (psihička i fizička stabilnost) kako bi se ocijenilo hoće li i dalje ostati u uzgoju.

Unazad četiri godine Hrvatska ide na svjetska prvenstva za njemačke ovčare. Na razini države osnovana je Zajednica klubova njemačkih ovčara, prva takve vrste u Hrvatskoj, pa je stvorena i mogućnost udruživanja s drugim svjetskim savezima te pasmine.

Gordana Petrovčić

NATJEČAJ PLAGOV TELEFONA »NIPETNIŠEST«

Dobra djela nagrađuje Oprah Winfrey?

Druga Plavi telefon otvorila je početkom godine zanimljivo natjecanje za djecu od 8 do 18 godina. »Sve« što su ta djeca trebala učiniti, jest jedno dobro djelo, na primjer spasiti nekome život (tijekom 2001., 2002., i 2003. godine), i to djelo potom prijaviti Plavom telefonom. Akcija nazvana »Nipetnišest« polako ulazi u peti mjesec, a kako je Vjesniku rekao Miroslav Vučenović, predsjednik ove Udruge, do sada se prijavilo tridesetak djece.

»Na početku akcije djecu su prijavljivali uglavnom majke i uglavnom se radilo o djeci iz Zagreba i Zagrebačke županije, no evo, u zadnje vrijeme prijavljuju nam se i djeca iz Slavonije, Zagorja, Like i Dalmacije«, dodao je.

Nije nam mogao pričati o nekim od zanimljivijih dobrih djela koja su učinila pri-

javljena djeca, jer tako to nalažu pravila, no ipak nam je otkrio da ima i grupnih prijava – prijava čitavih razreda. Pravila je odredila sedmeročlana komisija u kojoj su Višnja Biti, Jelena Bičanić, Sanja Pilić, Dubravka Miljković, Katarina Milković, Rene Medvešek i Milka Mesić, suprug predsjednika Republike Hrvatske Stipe Mesića, koji je ujedno i pokrovitelj ovog natjecanja.

Svečana dodjela nagrade održati će se 26. listopada, u Hrvatskom narodnom kazalištu, a kako sada stvari stoje, dodjelu u režiji Saše Broz snimat će i HRT, potvrdio nam je u nedjelju Vučenović. Sve do nedavno nije se znalo gdje će se održati dodjela nagrade »Nipetnišest«.

Veliko iznenađenje te večeri mogla bi biti i posebna gošća, Oprah Winfrey, ame-

rička televizijska zvijezda koja vodi poznati show. Ona bi trebala uručiti nagrade. Plavi telefon je za to zatražio pomoć od američke ambasade. Poziv za Wifrey ambasada je tiskala na svojem memorandumu, tako da on dobije na snazi. Taj je poziv prije tri tjedna otpustovao u SAD, zajedno s pozivom za ovu manifestaciju i iz Ureda predsjednika RH. »Sve što nam je sada činiti, jest čekati«, poručuju iz Plavog telefona.

»Pozivamo sve ljude, susjede, građane, koji poznaju nekoga malog-velikog junaka, da ga prijave«, poručuje Miroslav Vučenović, predsjednik Plavog telefona. To se može učiniti slanjem prijave do zaključno 30. srpnja, na adresu: Plavi telefon, Ilica 36, 10.000 Zagreb ili na e-mail: plavi-telefon@zg.tel.hr.

Ante Novak

NE ZNA SE KADA ĆE KAZALIŠTE LUTAKA USELITI U OBNOVLJENI PROSTOR

Lutke na mukama još šest mjeseci

Dvorana je obnovljena, no ni dva natječajna nisu odlučila tko će raditi pozornicu i urediti njezinu složenu opremu

Zagrebačko kazalište lutaka, najstarije lutkarsko kazalište u Hrvatskoj, već pet godina svojim predstavama »gostuje« u Centru za kulturu Trešnjevka. Razlog tomu je spora obnova zgrade i dvorane ZKL-a na Trgu kralja Tomislava 19.

»Ceznemo za pravim lutkarskim spektaklima. Trenutno u Centru za kulturu Trešnjevka predstave izvodi onako kako nam to prostor dozvoljava, no za kvalitetnu predstavu kakvu naša publika zaslužuje, potrebna je prava dvorana u kojoj bi lutke zasjale u punom svjetlu«, rekao nam je teatrolog ZKL-a, Igor Mrduljaš.

Prema odluci Gradske skupštine, već se treću godinu za ZKL osigurava novac iz gradskog proračuna, no propala su već dva natječajna za izvođača radova. Prvi je poništen jer je samo jedan izvođač zadovoljio potrebne kriterije, a drugi je natječaj »zaglavio« u sporu između Grada i Ministarstva financija koji rješava Upravni sud.

Ravnatelj ZKL-a Nikola Čubela nada se da će se spor uskoro riješiti, te da će se lutke i lutkari za šest mjeseci vratiti u svoj dom.

Kako smo uspjeli vidjeti u zasad »betonskoj« dvorani,

Iako se predstave izvode negdje drugdje, radionica radi bez obzira na okolnosti

Foto: Vjesnik/ Rajko Šobat

bit će 250 sjedećih mjesta, a dvorana će imati pomične zidove i stropove kako bi se scenografija mogla što bolje prilagoditi potrebi predstave. »To će scenografima, lutkarima i samim lutkama biti izazov, no omogućit će predstave koje se dosad nisu mogle izvoditi«, rekao je Nikola Čubela. Još jedna novost jest postavljanje marionetskog mosta pa će i lutke na koncu biti zastupljene.

No, iako dvorana čeka izvođača radova, a predstave se izvode negdje drugdje, radionica u kojoj se lutke rade ali i popravljaju, radi bez obzira na sve okolnosti. Jed-

na od posljednjih lutaka koja je nastala u ZKL-u jest Bijeli zec, glavni lik istoimene predstave, za koju je tekst napisala književnica Višnja Stahunjak.

Trenutni trend je da se različite vrste lutaka kombiniraju prema potrebi scenarija, što otvara nove mogućnosti u lutkarskom izražavanju, a publiki donosi novi vizualni doživljaj. Kako nam je rekao ravnatelj Čubela, nova dvorana omogućit će upravo takav rad, a osim za lutkarske, dvorana će biti otvorena i za ostale vrste kazališnih predstava.

Božidar Trkulja

UMRLI

MIROGOJ – SPROVODI 5. svibnja: PAULINA VOLARIĆ (86) umrla 2. 5. sprovod u 10,20; ANTONIJA MOSLAVAC (98) umrla 30. 4. sprovod u 12,30; MLADEN KUŠEĆ (47) umro 29. 4. sprovod u 13,15; BRANKA BARTONICEK (68) umrla 30. 4. sprovod u 14,15; MARIJA ŽIVKOVIĆ (93) umrla 30. 4. sprovod u 15,00; ANA SRUK (76) umrla 30. 4. sprovod u 15,45; MILVOJ BORIĆ (92) umro 29. 4. sprovod u 16,30; MARIJA SEVER (83) umrla 29. 4. sprovod u 17,15.

MIROŠEVAĆ – SPROVODI 5. svibnja: STJEPAN HANŽEK (73) umro 2. 5. sprovod u 14,15; BARICA PONDELJAK (59) umrla 1. 5. sprovod u 15,00; ZLATKO BABIĆ (61) umro 4. sprovod u 15,45; ANA FABJANEC (66) umrla 1. 5. sprovod u 16,30; STANKO KREPLINIK (72) umro 1. 5. sprovod u 17,15.

KREMATORIJ – ISPRAČAJI 5. svibnja: MARIJA ZELLE (80) umrla 30. 4. ispraćaj u 9,50; IRENA GREDJELJ (85) umrla 1. 5. ispraćaj u 10,00; DRAGAN ROLER (81) umro 29. 4. ispraćaj u 10,30; NIKOLA GLOGOVŠEK (62) umro 27. 4. ispraćaj u 10,50; VLADIMIR DEBOGOVIĆ (78) umro 30. 4. ispraćaj u 11,20; KATICA GRBAC (73) umrla 29. 4. ispraćaj u 11,40; MILICA PRIBIČEVIĆ (75) umrla 29. 4. ispraćaj u 12,10; ANA PINTARIĆ TOPOLOVEC (70) umrla 29. 4. ispraćaj u 12,30; HUBERT KRULJAC (90) umro 29. 4. ispraćaj u 13,00; MUTENA HURŠIĐIĆ (79) umrla 28. 4. ispraćaj u 13,20; JUSTINA HLEB (89) umrla 28. 4. ispraćaj u 13,50; VESNA RIMAC (47) umrla 28. 4. ispraćaj u 14,10; IVAN ŠIMIĆ (91) umro 30. 4. ispraćaj u 14,20; TOMISLAV PRPIĆ (79) umro 2. 5. ispraćaj u 14,45; BRANKO JURASIĆ (77) umro 30. 4. ispraćaj u 14,50.

REMETE – SPROVODI 5. svibnja: MARIJAN ANTOLIĆ MEZIN (59) umro 2. 5. sprovod u 16,00.

SV. KLARA – SPROVODI 5. svibnja: ANICA NUJIĆ (74) umrla 30. 4. sprovod u 14,00; SLAVKO BOŽIĆ (60) umro 1. 5. sprovod u 15,00.

Žičara Sljeme neće raditi od 13. lipnja

Od ponedjeljka, 5. svibnja, žičara Sljeme neće prometovati zbog redovnog godišnjeg pregleda. Do završetka radova koji se planiraju 13. lipnja, umjesto žičare prometovat će autobus.

Zbog održavanja kontaktna mreže Vodnikovce, u noći

ROĐENI

U KB Merkur djevojčicu je rodila Gordana Matolek. U Petrovoj bolnici djevojčicu je rodila Štefica Bačurin i Slavica Izdan. Dječaka je rodila Suncica Tanasić. U bolnici Sv. Duh djevojčicu je rodila Sandra Vukić. Dječaka je rodila Mira Zubanović.

U bolnici Sestre milosrdnice djevojčicu je rodila Jelena Zovko. Dječaka su rodile Mirjana Petanović i Helena Orel.